

Tekst preveo ured Zastupnika Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava

PRVO ODELJENJE

PREDMET KARRA protiv GRČKE

(Predstavka br. 4849/02)

PRESUDA

STRAZBUR

2. jun 2005.

PRESUDA JE PRAVOSNAŽNA

02.09.2005.

*Ova presuda će postati pravosnažna pod uslovima određenim u članu 44 § Konvencije.
Izvesne izmene ove presude moguće su samo u pogledu forme.*

U predmetu Karra protiv Grčke,

Evropski sud za ljudska prava (prvo odeljenje), na zasedanju veća koje čine :

GG. L. LOUCAIDES, *predsednik,*

C.L. OZAKIS,

Gđe F. TULKENS,

E. STEINER,

GG. K. HAJIYEV,

D. SPIELMANN,

Nj.E.. JEBENS, *sudije,*

i G. S. NIELSEN, *sekretar odeljenja,*

Nakon rasprave u veću 12. maja 2005,

Donosi na taj dan sledeću presudu:

POSTUPAK

1. Postupak je pokrenut na osnovu predstavke (br. 4849/02) protiv Republike Grčke a čiji se jedan državljanin, Gđa Sophia Karra («podnosilac predstavke»), obratila Sudu 11. januara 2001, na osnovu člana 34 Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda («Konvencija »).

2. Podnosioca zahteva zastupa G.V. Foundoukos, advokat pri Atinskoj advokatskoj komori. Grčku vladu («Vlada») zastupaju delegati njenog predstavnika, GG. Apessos, savetnik pri Državnom pravnom savetu i Gđa S. Trekli, pripravnica pri Državnom pravnom savetu.

3. Podnosilac zahteva žalio se, u smislu člana 6 § 1 Konvencije, na trajanje jednog građanskog postupka.

4. Predstavka je prosleđena prvom odeljenju Suda (član 52 § 1 pravilnika). U okviru ovog odeljenja, veće zaduženo za razmatranje ovog predmeta (član 27 § 1 Konvencije) sastavljeno je u skladu sa članom 26 § 1 pravilnika.

5. Odlukom od 15. januara 2004, Sud je predstavku proglasio delimično prihvatljivom.

ČINJENICE

1. OKOLNOSTI PREDMETA

6. Podnosilac predstavke je rođena 1929. i ima prebivalište u Atini.

7. Godine 1985, žalbeni sud u Atini osudio je Javno preduzeće za elektrodistribuciju («DEI») da P.P. plati naknadu za uništenje njegovog maslinjaka do koga je došlo 1973. godine u požaru izazvanom električnim stubovima. DEI se tada žalilo kasacionom sudu.

8. 29. marta 1991, podnosilac predstavke, koja je u međuvremenu nasledila P.P, obraća se prvostepenom sudu u Atini tužbom kojom želi da naplati kamatu na iznose koje je odobrio žalbeni sud 1985. Potraživala je 518 681 drahmi (1.522 eura).

9. 29. novembra 1991, rešenjem pre izricanja presude, sud odlaže raspravu do kraja glavnog postupka (rešenje br. 5644/1991). Godine 1993, na zahtev podnosioca zahteva, zakazano je ročište za 7. oktobar 1993. Tog dana je otkazano zbog parlamentarnih izbora od 10. oktobra 1993. Na dan 17. decembra 1993, podnosilac predstavke zatražila je da se utvrdi nov datum ročišta. I ovo, zakazano za 17. mart 1994, otkazano je zbog štrajka advokata Atinske advokatske komore. Na dan 15. marta 1996, podnosilac predstavke podnela je nov zahtev za zakazivanje ročišta. Zakazano je za 4. oktobar 1996, ali je ponovo otkazano na zahtev stranaka. Ročište je najzad održano 29. maja 1997.

10. Na dan 26. maja 1998, sud je odbio zahteve podnosioca predstavke (presuda br.2375/1998).

11. Na dan 9. decembra 1998, podnosilac predstavke ulaže žalbu na tu presudu. Ročište je zakazano za 20. maj 1999.

12. Na dan 22. oktobra 1999, žalbeni sud u Atini potvrdio je presudu koja je bila predmet žalbe (presuda br. 8469/1999). Podnosilac predstavke se nije obratila kasacionom sudu, smatrajući da će njena žalba biti bezuspešna. Presuda žalbenog suda uručena je podnosiocu predstavke 11. jula 2000.

II. RELEVANTNO DOMAĆE PRAVO

13. Odgovarajuće odredbe zakona o građanskom postupku glase:

Član 106

« Sud postupa isključivo na zahtev jedne stranke i odlučuje na osnovu tvrđenja stranaka » (...) }

Član 108

« Postupci se vode na inicijativu i na zahtev stranaka(...) »

Gore navedeni članovi regulišu načela položaja suda, (αρχή διάθέσεως) odnosno inicijative stranaka (αρχή πρωτοβουλίας των διαδίκων). Prema načelu položaja suda, pravosudna zaštita u okviru građanskih sporova odobrava se samo ako je zatražena od stranaka, u meri u kojoj ona to jeste i ako i dalje jeste. Osim toga, prema načelu inicijative stranaka, napredovanje jednog građanskog postupka zavisi u potpunosti od njihove brižljivosti (P. Yessiou-Faltsi, *Civil Procedure in Hellas*, izd. Sakkoulas-Kluwer, s. 45 i sledeće).

PRAVO

1. NAVODNA POVREDA ČLANA 6 § 1 KONVENCIJE

14. Podnosilac predstavke navodi da trajanje postupka nije bilo u skladu sa načelom «razumnog roka» kako ga predviđa član 6 § 1 Konvencije, koji glasi:

«Svako ima pravo da njegov predmet bude razmotren (...) u razumnom roku, od strane suda (...), koji će presuditi (...) o sporovima o njegovim pravima i obavezama građanske prirode (...)»

15. Podnosilac predstavke tvrdi da njen predmet nije bio složen i da je za kašnjenje odgovorna isključivo loša organizacija unutrašnjih sudova.

16. Vlada smatra da je ponašanje podnosioca zahteva u velikoj meri doprinelo produžavanju trajanja tog postupka. Ona u vezi s tim podseća da zakon o građanskom postupku posvećuje načelo da stranke vode postupak i tvrdi da podnosilac predstavke nije pokazala revnost u vođenju postupka posebno tako što je previše kasnila sa zahtevima za zakazivanje ročišta. Vlada se takođe poziva na parlamentarne izbore od 10. oktobra 1993, kao i na štrajk advokata Atinske advokatske komore koji je trajao s prekidima od 16. februara do 30.juna 1994, što predstavlja događaje koji nisu bili pod kontrolom sudova. Vlada zaključuje da se ni jedno kašnjenje ne može pripisati pravosudnim organima koji su se brižljivo bavili tim predmetom.

A. Period koji se ima razmatrati

17. Period koji se razmatra započeo je 29. marta 1991, kada se podnosilac predstavke obratio prvostepenom sudu u Atini, a okončao se 22. oktobra 1999, presudom br.8469/1999 žalbenog suda u Atini (uručenom 11.jula 2000), čije se trajanje, dakle proteže na ukupno osam godina, šest meseci i dvadeset četiri dana za dva stepena sudovanja.

B. Ocena trajanja postupka

18. Sud podseća da se razumnost trajanja nekog postupka ocenjuje prema okolnostima predmeta imajući u vidu kriterijume iz njegove sudske prakse, posebno složenost predmeta, ponašanje podnosioca predstavke i ponašanje nadležnih organa, kao i značaj spora za zainteresovane stranke (videti, među mnogim drugim predmetima, *Frydlander protiv Francuske* [GC], br. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

19. Osim toga, samo ona kašnjenja koja se mogu pripisati nadležnim pravosudnim organima mogu navesti na zaključak o prekoračenju razumnog roka koji je u suprotnosti sa Konvencijom. Čak i u onim pravnim sistemima u kojima važi načelo da postupak vode stranke u sporu, ponašanje zainteresovanih stranaka ne oslobađa sudije obaveze da obezbede brzinu koju nalaže član 6 § 1 (*Litoselitis protiv Grčke*, br. 62771/00, § 30, 5. februar 2004.).

20. Sud smatra da u ovom predmetu nije bilo posebnih teškoća. Kad je reč o ponašanju stranaka u sporu, Sud ističe da su one jednom tražile odlaganje postupka, a da je u dva navrata podnosilac predstavke kasnila sa zahtevom za utvrđivanjem novog datuma ročišta pred prvostepenim sudom u Atini; to kašnjenje je u osnovi opšteg kašnjenja od oko četiri godine, za koje se odgovornost ne može pripisati državi. Sud posebno ističe da dokle god stranke u sporu nisu pokazale interesovanje za nastavljaj postupka pred prvostepenim sudom u Atini, ovaj nije imao nikakvog manevarskog prostora. Naime, prema načelima položaja suda i inicijative stranaka u sporu koje regulišu članovi 106 i 108 zakona o građanskom postupku (vidi gornji stav 13), napredovanje postupka zavisi u potpunosti od efikasnosti samih stranaka u sporu; ako ove privremeno ili trajno odustanu od rešavanja spora pred sudom, sudovi ne mogu da im samoinicijativno nametnu nastavak. Takva situacija se ne može porediti sa pretpostavkom nekog postupka koji je u toku, za čije odvijanje moraju brinuti sudovi, vodeći računa, na primer, kada treba odobriti neko odlaganje, saslušati svedoke ili poštovati rokove potrebne za sastavljanje izveštaja sa veštačenja (videti *Liadis protiv Grčke*, br. 16412/02, § 21, 27. maj 2004; *Patrianakos protiv Grčke*, br. 19449/02, § 23, 15. jul 2004). Osim toga, Sud ističe da je podnosilac predstavke čekala šest meseci da bi uložila žalbu; Vlada ne može biti odgovorna za taj rok.

21. Što se tiče ponašanja pravosudnih organa, Sud smatra da im se ne mogu zameriti periodi neaktivnosti niti neopravdana sporost. Naime, Sud ističe da je prvostepeni sud u Atini, kad god bi podnosilac predstavke zatražio utvrđivanje novog datuma ročišta, zakazivao ročište u razumnom roku. Što se tiče postupka pred žalbenim sudom, on je trajao devet meseci i jedanaest dana; po mišljenju Suda, ti rokovi ni u kom slučaju nisu preterani.

22. Imajući u vidu sve prikupljene elemente, i bez obzira na opšte ukupno trajanje postupka, Sud smatra da nije bilo prekoračenja «razumnog roka» u smislu člana 6 § 1 Konvencije.

Stoga, nije bilo povrede te odredbe.

IZ TIH RALOGA, SUD

Izriče, sa pet glasova za i dva protiv, da nije bilo povrede člana 6 § 1 Konvencije.

Sačinjeno na francuskom jeziku, a zatim dostavljeno u pisanom obliku 2. juna 2005. primenom člana 77 §§ 2 i 3 pravilnika.

Søren NIELSEN
Sekretar

Loukis LOUCAIDES
Predsednik

Uz ovu presudu priloženo je, u skladu sa članovima 45 § 2 Konvencije i 74 § 2 pravilnika, izdvojeno mišljenje G. Spielmanna, kome se priključuje G. Loucaides.

S.N
L.L

IZDVOJENO MIŠLJENJE G. SUDIJE SPIELMANNA, KOME SE PRIKLJUČUJE G. SUDIJA LOUCAIDES

1. Ne delim mišljenje većine da nije bilo povrede člana 6 Konvencije.
2. Postupak u vezi sa ovim predmetom trajao je osam godina, šest meseci i dvadeset četiri dana za dva stepena sudovanja (videti stav 17. presude). To je bio jednostavan predmet u kome “nije bilo posebnih teškoća” (stav 20. presude).
3. Načela položaja suda i inicijative stranaka u sporu koje regulišu članovi 106 i 108 grčkog zakona o građanskom postupku (stavovi 13. i 20. presude) imaju svakako za posledicu to da je na strankama u sporu da brinu o napredovanju postupka. Prema tome, odsustvo u domaćem zakonodavstvu odredaba koje bi omogućile sudovima da sopstvenom inicijativom ubrzaju postupke sporih stranaka u sporu jedan je od uzroka odsustva presude u razumnom roku. Treba podsetiti da “čak i u pravnim sistemima koji posvećuju vođenje postupka od strane stranaka u sporu, ponašanje zainteresovanih stranaka ne oslobađa sudije obaveze da obezbede brzinu koju nalaže član 6 § 1” (*Litoselitis protiv Grčke*, br.62771/00, § 30, 5, februar 2004. Sud je takođe podsetio na to načelo u stavu 19 svoje presude. U tom kontekstu, ne treba zaboraviti da je Sud insistirao u prošlosti na činjenici da je « na državama ugovornicama da organizuju svoje pravne sisteme tako da njihovi sudovi mogu garantovati svakome prvo da dobije konačnu presudu o sporovima u vezi sa njegovim pravima i obavezama građanske prirode u razumnom roku » (*Comingersoll protiv Portugalije* [GC], br. 35382/97, § 24, CEDH 2000-3). U međuvremenu, neki pravni sistemi su obezbedili takozvane « statusne procedure » koje omogućuju sudiji da nadgleda pravilno odvijanje postupka.
4. Uz to, u konkretnom predmetu podnosilac predstavke, ne samo da nije delimično ili konačno odustala od postupka, što joj Sud izgleda pripisuje u stavu 20. svoje presude, već je pokazala i revnost. Tako je, 1993, na zahtev podnosioca predstavke, ročište zakazano za 7. oktobar 1993. Došlo je do otkazivanja zbog parlamentarnih izbora od 10. Oktobra 1993. Zatim, 17. decembra 1993, podnosilac predstavke je ponovo tražila zakazivanje novog ročišta. Ovo je, zakazano za 17. mart 1994, otkazano zbog štrajka advokata Atinske advokatske komore. Podnosilac predstavke je nastavila postupak 15. marta 1996. (stav 9 presude). Uostalom, mišljenja sam da su, nakon otkazivanja zbog parlamentarnih izbora i štrajka advokata, pravosudne vlasti morale same da zakažu nova ročišta za ovaj predmet.
5. Najzad, a to je takođe važan element, ne treba gubiti iz vida da se o ovom predmetu raspravljalo skoro godinu dana (stavovi 9 i 10 presude). Za jedan tako jednostavan predmet taj rok je objektivno predug i sam po sebi je dovoljan da se ustanovi prekoračenje razumnog roka.
6. To su razlozi zbog kojih izražavam svoje neslaganje sa većinom i smatram da je bilo povrede člana 6 Konvencije.